

به نام خدا

جعل عناوین و هویت در فقه اسلامی و حقوق ایران

(بررسی قوانین مربوط به جعل عنوان و هویت اشخاص)

مؤلف :

محمد معصومی کدرجی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: معصومی کدرجی، محمد، ۱۳۷۳
عنوان و نام پدیدآور: جعل عناوین و هویت در فقه اسلامی و حقوق ایران (بررسی قوانین
مربوط به جعل عنوان و هویت اشخاص)/مؤلف محمد معصومی کدرجی.
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۲۴۵ ص.
شابک: ۰-۰۳۷-۴۰۸-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: جعل عناوین و هویت - فقه اسلامی - حقوق ایران
رده بندی کنگره: PN۲۱۴۶
رده بندی دیویی: ۸۰۹/۲۰۷
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۹۳۸۵۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: جعل عناوین و هویت در فقه اسلامی و حقوق ایران
(بررسی قوانین مربوط به جعل عنوان و هویت اشخاص)
مؤلف: محمد معصومی کدرجی
ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳
چاپ: زیر جلد
قیمت: ۲۴۵۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۰-۰۳۷-۴۰۸-۶۲۲-۹۷۸
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست مطالب:

صفحه	عنوان
۱۷	چکیده.....
۱۹	فصل اول: جعل عناوین و هویت در فقه اسلامی و حقوق ایران.....
۱۹	مقدمه
۲۳	تعریف جرم جعل
۲۳	واژه شناسی جعل و تزویر
۲۵	تزویر
۲۶	حیله
۲۶	تقلب
۲۷	خدعه
۲۷	کید
۲۷	مکر
۲۷	تدلیس و غش
۲۹	جعل و تزویر در پرتو آیات قرآنی
۲۹	بیان مفاد آیه دین
۳۲	بیان مفاد آیه وصیت
۳۴	رویکرد فقها در تبیین جعل و تزویر

- جرم جعل در قانون ایران ۳۶
- مصادیق جرم جعل ۳۷
- ساختن نوشته یا سند ۳۷
- ساختن مهر یا امضای اشخاص رسمی یا غیر رسمی ۳۹
- خراشیدن یا تراشیدن ۴۰
- قلم بردن ۴۰
- الحاق ۴۱
- محو یا اثبات یا سیاه کردن ۴۱
- تقدیم یا تاخیر تاریخ سند نسبت به تاریخ حقیقی آن ۴۲
- الصاق نوشته‌ای به نوشته دیگر ۴۲
- به کار بردن مهر دیگری بدون اجازه صاحب آن ۴۳
- تقسیم بندی جرم جعل ۴۴
- جعل مادی ۴۴
- جعل معنوی ۴۵
- انواع جعل سند و مجازات آن ۴۶
- جعل مادی ۴۶
- مصادیق و انواع جعل مادی ۴۶
- جعل مدارک تحصیلی ۴۷
- جعل در اسناد و نوشته های غیر رسمی ۴۸

۴۸ جعل در اسناد و نوشته های رسمی
۴۸ عکس برداری از اوراق و مدارک
۴۹ جعل گواهی پزشکی
۴۹ صدور گواهی نامه خلاف واقع
	شرکت در آزمون به جای دیگری یا شرکت دادن دیگری به جای
۴۹ خود
۵۰ جعل معنوی (مفادی)
۵۰ جعل هویت
۵۱ تعریف های جعل هویت
۵۳ وسعت این مشکل
۵۴ تأثیر بر قربانیان
۵۵ واکنش ها
۵۶ جعل عمیق
۵۸ ویژگی ها و چالش های عملی جعل عمیق
۵۸ ویژگی های جعل عمیق
۵۹ چالش های عملی جعل عمیق
	فصل دوم: بررسی قوانین مربوط به جعل عنوان و هویت اشخاص ۶۳
۶۳ قوانین مربوط به جعل عنوان و هویت اشخاص
۶۶ الزامات قانونی صیانت از هویت اشخاص پرونده

- ۶۷.....نتایج عدم صیانت از هویت اشخاص پرونده
- ۶۷.....تهدید
- ۶۸.....سایر جرایم علیه اشخاص
- ۶۹.....نتایج صیانت از هویت اشخاص پرونده
- ۷۰.....مسئول صیانت از هویت اشخاص از دید قانون
- ۷۰.....تعارضات قانونی در بحث صیانت از هویت اشخاص پرونده
- ۷۱.....مواد قانونی مساعد جهت افشای هویت افراد
- ۷۲.....مواد قانونی جهت صیانت از هویت
- ۷۴.....اسناد هویتی
- ۷۵.....جعل اسناد هویتی
- ۷۵.....جعل هویت
- ۷۶.....هدف اصلی جعل هویت
- ۷۷.....مصادیق جرم جعل هویت
- ۷۸.....انواع جعل هویت
- ۷۸.....جعل شناسنامه
- ۷۸.....جعل کارت ملی
- ۷۹.....مجازات جعل هویت
- ۸۰.....مجازات های دیگر برای جرم جعل هویت
- ۸۰.....جرم جعل

- جرم جعل سند ۸۱
- مجازات جرم جعل اسناد ۸۱
- جعل اسناد عادی ۸۲
- جعل در اسناد رسمی ۸۲
- جرم جعل امضا ۸۲
- جرم جعل شناسنامه و کارت ملی توسط ماموران دولتی ۸۲
- جعل شناسنامه توسط افراد عادی ۸۳
- جرم جعل کارت پایان خدمت ۸۳
- جعل کارت پایان خدمت توسط پرسنل موسسات مربوط ۸۳
- جعل کارت پایان خدمت توسط پزشک ۸۴
- جرم جعل پلاک ۸۴
- جرم جعل چک و امضای چک ۸۴
- جرم جعل مهر و امضا ۸۵
- مجازات جرم جعل ۸۵
- مجازات جعل سند رسمی ۸۵
- مجازات جعل سند عادی ۸۶
- اقسام طرح دعوای جعل ۸۶
- ارکان تشکیل دهنده جرم جعل ۸۷
- عنصر قانونی جرم جعل ۸۷

- ۸۷..... عنصر مادی جرم جعل
- ۸۸..... نتیجه جرم
- ۸۹..... عنصر روانی جرم جعل
- ۸۹..... آیا مجازات جعل قابل گذشت است؟
- ۸۹..... مرجع قضایی صالح به رسیدگی جرم جعل
- ۹۰..... نحوه تشخیص و اثبات جعل سند
- ۹۰..... روش فیزیکی
- ۹۱..... روش شیمیایی
- ۹۱..... روش مقایسه‌ای
- ۹۱..... انواع جعل
- ۹۱..... جعل مادی
- ۹۲..... جعل معنوی یا مفادی
- ۹۲..... روش‌های اثبات جرم جعل در دادگاه
- ۹۳..... شرایط تحقق جرم جعل
- ۹۳..... روش‌های تشخیص جعل اسناد
- ۹۳..... جرم استفاده از سند مجعول
- ۹۴..... شرایط تحقق جرم استفاده از سند مجعول
- ۹۴..... عنصر مادی:
- ۹۴..... عنصر معنوی

۹۴ عنصر قانونی
۹۵ حکم جعل اسناد
۹۵ مجازات جعل اسناد
۹۷ مجازات جعل اسناد دولتی
۹۷ جعل اسناد دانشگاه یا موسسات غیرانتفاعی
۹۸ مشارکت در جعل اسناد
۹۸ مجازات معاونت در جعل اسناد
۱۰۱ فصل سوم: عناصر تشکیل دهنده‌ی جعل
۱۰۱ عناصر تشکیل دهنده‌ی جعل
۱۰۱ عنصر قانونی
۱۰۳ عنصر مادی
۱۰۶ عنصر معنوی
۱۱۰ اقسام جعل
۱۱۱ ساختن نوشته یا سند و یا مهر یا امضای دیگری
۱۱۱ خراشیدن یا تراشیدن
۱۱۲ قلم بردن
۱۱۲ الحاق
۱۱۲ تغییر رقم یا حروف
۱۱۳ تفاوت جعل و استفاده از سند مجعول

جرم جعل ۱۱۴

جرم استفاده از سند مجعول ۱۱۵

تفاوت جعل و استفاده از سند مجعول ۱۱۵

انواع دعوی جعل سند و استفاده از سند مجعول ۱۱۶

تفاوت جعل و استفاده از سند مجعول در قابل گذشت بودن جرم ۱۱۸

تفاوت جعل و استفاده از سند مجعول در مجازات جرم در قانون جدید

..... ۱۱۹

تفاوت جعل و استفاده از سند مجعول در مرور زمان جرم ۱۲۰

تفاوت جعل و استفاده از سند مجعول در دفاع از اتهام ۱۲۲

رأی وحدت رویه شماره ۶۲۴ دیوان عالی کشور در خصوص جعل و

استفاده از سند مجعول توسط شخص جاعل ۲۲۴ ۱۲۳

رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور ۱۲۸

تعریف ارکان تشکیل دهنده جرم غصب یا جعل عنوان ۱۲۸

عناصر و اجزای تشکیل دهنده جرم جعل عنوان ۱۲۹

مجازات جرم جعل عنوان ۱۳۰

نحوه اثبات جرم جعل عنوان ۱۳۲

فصل چهارم: روش‌های پیشگیری از اقسام جرم جعل، جرایم مربوط

به جعل و غصب عناوین و جعل هویت را از منظر فقهی، حقوقی و

کیفری ۱۳۳

روش‌های پیشگیری از اقسام جرم جعل ۱۳۳

- پیشگیری کیفی یا واکنشی از وقوع جعل ۱۳۴
- نظارت بر عملکرد ادارات ۱۴۲
- محدود کردن اختیارات کارمندان در ادارت: ۱۴۳
- سیستماتیک شدن دفاتر اسناد رسمی و ادارات: ۱۴۳
- اشتغال زایی و کار آفرینی ۱۴۶
- فرهنگ سازی ۱۴۸
- آموزش شیوه‌های تشخیص و شناسایی اسناد مجعول و اصیل ۱۵۱
- سیستم جامع ثبت ۱۵۲
- حذف عوامل وسوسه انگیز ۱۵۴
- مجازات جعل عنوان مأموران نظامی و مقامات دولتی ۱۵۹
- جعل عنوان با جعل کارت شناسایی یا حکم ۱۵۹
- جعل عنوان با پوشیدن البسه نظامی ۱۶۰
- کلاهبرداری با جعل عنوان ۱۶۰
- سوءاستفاده از لباس و موقعیت شغلی توسط نظامیان ۱۶۱
- جرم جعل امضا ۱۶۲
- روش‌های اعتراض به جعل امضا و اسناد ۱۶۳
- جعل هویت اینترنتی ۱۶۵
- انواع جعل هویت اینترنتی ۱۶۵
- جعل ایمیل (Email spoofing) ۱۶۵

- جعل وبسایت (Website and/or URL spoofing) ۱۶۶
- جعل هویت ۱۶۶
- آیا تغییر هویت در فضای مجازی جرم محسوب می‌شود؟ ۱۶۷
- حکم جعل هویت در فضای مجازی ۱۶۷
- راهکارهای جلوگیری از جعل هویت ۱۶۸
- مجازات جعل هویت در اینستاگرام ۱۶۸
- شناسایی شیوه‌های نوین مبارزه با جعل اسناد هویتی ۱۶۹
- پیشینه جرم ۱۷۱
- جرایم بانندی و ارتباط با جعل اسناد هویتی ۱۷۵
- جعل اسناد هویتی و پولشویی ۱۷۸
- جعل اسناد هویتی در جعل هویت ۱۸۰
- روشهای کشف و پیش‌گیرانه جعل اسناد ۱۸۲
- سندسنجی ۱۸۲
- زیست‌سنجی اسناد ۱۸۲
- روش فیزیکی ۱۸۳
- روش شیمیایی ۱۸۴
- روش‌های مقایسه‌ای ۱۸۴
- روش خطوط و امضاهای استکتایی ۱۸۴
- روش خطوط و امضاهای متعارف و مسلم‌الصدور ۱۸۵

تشخیص الحاق در متن اسناد	۱۸۶
برخی از راه‌های مبارزه با این جرم	۱۸۷
طرح و تصویب قانون جرم انگاری استفاده غیر مجاز از عناوین علمی	۱۸۸
روند طرح و تصویب قانون	۱۹۰
پیشنهاد‌های نمایندگان	۱۹۲
عنصر قانونی	۱۹۴
عنصر مادی	۱۹۷
رفتار مجرمانه	۱۹۷
وسیله ارتکاب جرم	۲۰۱
سایر شرایط و اوضاع و احوال	۲۰۲
عنصر روانی	۲۰۳
پاسخ‌های داده شده به جرم	۲۰۴
فصل پنجم: پیشنهادات و نتیجه‌گیری	۲۰۹
اقدامات راهبردی موثر در راستای کشف جرم جعل اسناد هویتی	۲۰۹
شیوه‌های نوین مبارزه با جعل اسناد هویتی	۲۱۱
پیشگیری از جعل کتاب رایانه‌ای	۲۱۲
رکن قانونی جعل رایانه‌ای	۲۱۴
رکن مادی	۲۱۵
نحوه و شرایط رفتار مرتکب	۲۱۷

- رفتار مرتکب در ماده 6قانون جرایم رایانه ای ۲۱۷
- ایجاد کردن داده ۲۱۷
- وارد کردن داده ها ۲۱۹
- رفتار مرتکب در ماده 131قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح ۲۲۰
- تغییر دادن اطلاعات ۲۲۱
- حذف کردن اطلاعات ۲۲۱
- الحاق ۲۲۲
- تقدیم با تأخیر تاریخ نسبت به تاریخ حقیقی ۲۲۲
- رفتار مرتکب در ماده 68قانون تجارت الکترونیک ۲۲۳
- ورود، تغییر، محو و توقف داده پیام ۲۲۳
- مداخله در پردازش داده پیام و سیستم رایانه ای ۲۲۴
- استفاده از وسایل کاربردی سیستم رمزنگاری تولید امضاء- مثل کلید
- اختصاص بدون مجوز امضاء کننده ۲۲۵
- ارائه راهکارهای مناسب جهت ممانعت از جعل اسناد ۲۲۹
- نتیجه گیری ۲۳۱
- منابع: ۲۳۷

زبان، شاخص عقل و زیب و زینت فرد و نشانه ی نیک سیرتی است.

تقدیم به پدر و مادر عزیزم و به همه آنهايي که زیر آسمان هستی
دلواپس یکدیگر هستند.

برگرفته از رساله حقوق امام سجاد علیه السلام

چکیده

کتاب حاضر با عنوان جعل عناوین و هویت در فقه اسلامی و حقوق ایران (بررسی قوانین مربوط به جعل عنوان و هویت اشخاص) بررسی (جرایم مربوط به جعل و غصب عناوین و جعل هویت را از منظر فقهی، حقوقی و کیفری) به نگارش مولف.. در آمده است. یکی از مواردی که اقدامات قانونی گسترده‌ای برای مبارزه با آن صورت گرفته جرم «جعل» است. جرم جعل از جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی امی باشد. جعل، از جرایم اصلی سلب اعتماد عمومی و اخلال در نظام اقتصادی کشور، و یکی از عوامل ناکارآمدی‌های اجتماعی در جامعه به شمار می‌رود. با توسعه فن آوری، ارتباطات و مبادلات داخلی و بین المللی، ارتکاب جرم جعل در ابعاد و سطوح مختلف در حال تحول است، از این رو در شیوه‌های نوین پیشگیری از جعل اسناد تعیین شاخص‌های امنیتی در ساخت اسناد و مدارک از عوامل موثر و ضروری به نظر می‌رسد. پیشگیری از جرم جعل بسیار گسترده می‌باشد و مصادیق بسیاری را در بر می‌گیرد که آموزش یکی از مهمترین آنهاست که در فصول پژوهش به صورت گسترده به آن پرداخته شده است و مصادیق بسیار دیگری که تک تک بدان‌ها اشاره شده است. علاوه بر این‌ها قانونگذار در قانون مجازات اسلامی موادی را به این جرم اختصاص داده است که از این مواد می‌توان به مواد ۵۲۳ الی ۵۴۲ اشاره

داشت. بنابراین به ذکر است دلیل اهمیت بسیار این جرم در جامعه می‌تواند این باشد که جرم جعل به صورت پنهان تیشه به ریشه‌ی اقتصاد، اجتماع و امنیت جامعه خواهد زد و نظم و توازن و سیر طبیعی یک اجتماع را با خلل بسیاری روبرو می‌سازد لذا باید تدابیر پیشگیرانه در این جرم به صورت کاملاً جدی دنبال شود و مسئولین و قانونگذاران از ابزارهای مختلف جهت جلوگیری از مصادیق مختلف این جرم استفاده نمایند همچون هوش جاعلان حرفه‌ای که یکی از موارد بسیار کارآمد می‌باشد و یا با کم کردن فاصله‌ی طبقاتی می‌توانند جعل را به حداقل برسانند چرا که یکی از دلایلی که افراد به جعل دست می‌زنند مشکلات مالی می‌تواند باشد.

فصل اول: جعل عناوین و هویت در فقه اسلامی و حقوق ایران

مقدمه

از زمان پیدایش رابطه مالکیت خصوصی به عنوان یک نهاد حقوقی در بین انسانها، تجاوز به مال دیگران مذموم تلقی شده است، البته شیوه و نحوه تجاوز به موازات تحولات اجتماعی و پیچیده شدن روابط اجتماعی، دگرگون و متنوع شده است. اسناد هویتی معرف رسمی شخص و دلیل ممیزه افراد از یکدیگرند و بر این اساس، الزم بسیاری از روابط بشری قلمداد می شوند. اسناد هویتی مدارکی هستند که برای احراز هویت و شناسایی افراد به کار می روند و شامل شناسنامه، گواهینامه، گذرنامه، پایان خدمت یا معافیت از خدمت، مدارک شناسایی صنفی و سایر اسناد هویتی می شود. اسناد مهمی که در هر جامعه ای کاربرد روزمره داشته و در کلیه نهادها و ارگانها و سازمانهای دولتی و خصوصی مورد استفاده قرار می گیرد اسناد هویتی هستند. این اسناد پایه و اساس صدور سایر اسناد در سازمانهای دولتی و غیره از قبیل ادارات و مراجع رسمی، ثبتی و غیره